

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕТНІЧНА ТА КРОСКУЛЬТУРНА ПСИХОЛОГІЯ»***

Спеціальність:	С4 Психологія
Освітній рівень:	другий (магістерський) рівень
Освітня програма:	Психологія

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Етнічна та кроскультурна психологія
Шифр та назва спеціальності	С4 Психологія
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити/90 год. Лекції: 14 год. Практичні заняття: 20 год. Самостійна робота: 56 год.
Термін вивчення дисципліни	
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	
Дисципліни, які викладає НПП	
Напрями наукових досліджень	
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	
Контактний тел.	
Портфоліо викладача на сайті кафедри	

Анотація курсу.

«Етнічна та кроскультурна психологія» належить до вибірових дисциплін циклу професійної підготовки, вивчення якої передбачено за освітньо-професійною програмою підготовки фахівців освітнього ступеня – магістр. Діяльність практичного психолога неможлива без урахування етнопсихологічних, етнокультурних та етносоціальних процесів, які відбуваються у сучасному суспільстві. У цьому зв'язку вивчення дисципліни «Етнічна та кроскультурна психологія» є важливою складовою у підготовці професіонала-психолога.

Предмет вивчення навчальної дисципліни: вивчення спільних рис та розбіжностей у психіці, поведінці та свідомості індивідів, що належать до різних етнічних і культурних груп, а також психологічних механізмів формування етнічної самосвідомості, національного характеру, стереотипів та особливостей міжетнічної взаємодії.

Мета курсу: Забезпечити професійну компетентність практичних психологів у сфері етнопсихології, зокрема у сфері індивідуального підходу до представників різних етносів, діловому спілкуванні та сімейному консультуванні міжетнічних шлюбів.

Завдання навчальної дисципліни:

1. Формування загального уявлення про етнопсихологію як міждисциплінарну галузь психологічної науки;
2. Засвоєння сутнісних характеристик основних понять етнічної психології;
3. Стимуляцію до накопичення та аналізу досвіду міжетнічної взаємодії;
4. Розвиток здатності та готовності до використання і удосконалення знань при рішенні

професійних та особистісних задач.

Пререквізити навчальної дисципліни:

Вивчення навчальної дисципліни «Етнічна та кроскультурна психологія» базується на знаннях та уміннях, отриманих здобувачами освіти під час здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Постреквізити навчальної дисципліни:

6. Здобуті знання, уміння та компетентності в рамках даної дисципліни є основою для проведення і оформлення будь-яких досліджень в ході навчання та, зокрема, опанування освітніх компонент «Психологія особистості», «Загальна психологія», «Диференційна психологія», «Теоретико-методологічні проблеми психології».

Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності	ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
Спеціальні компетентності	СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.
Результат и навчання	ПРН2 Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів ПРН9 Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності. ПРН10 Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			Методи навчання/методи оцінювання
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	
1 семестр					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; традиційний метод; аналітичний; синтетичний; практичний (робота з фабулами юридичних справ); пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань); моделювання професійної діяльності; інноваційні методи навчання (компетентнісний; проєктно-дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати) тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Змістовний модуль 1. Етнічна та кроскультурна психологія як наука					
Тема 1	Предмет та міждисциплінарні зв'язки етнічної та кроскультурної психології	1	2	6	
Тема 2	Основні методи етнічної та кроскультурної психології.	2	2	6	
Тема 3	Проблема етносу та нації в етнопсихології.	1	2	6	
Тема 4	Психічний склад етносу.	2	2	4	
Тема 5	Ментальність як інтегральна етнопсихологічна ознака нації.	1	2	6	
Змістовний модуль 2. Етнопсихологія українців та представників різних країн					
Тема 6	Особливості різних впливів на формування українського етносу.	1	2	6	
Тема 7	Сім'я та національний характер.	2	2	6	
Тема 8	Етнічні традиції.	1	2	4	
Тема 9	Ділове спілкування	2	2	6	
Тема 10	Діловий етикет у різних країнах.	1	2	6	

Модульна контрольна робота				
Всього:	14	20	56	
Форма контролю: залік				

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементів презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.4.

Форми і методи контролю

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, умінь використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

	Поточний контроль знань										Модуль а контроль на робота	Залік	Загаль на кількіс ть балів
Теми	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	20	20	100
Робота на семінарському занятті	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
Самостійна робота	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування.

Критерії оцінювання модульного тесту з навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень та академічна доброчесність»:

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

- оцінка «відмінно» (А) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);

- оцінка «добре» (В) виставляється за виконання 80% всіх завдань;

- оцінка «добре» (С) виставляється за виконання 70% всіх завдань;

- оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;

- оцінка «задовільно» (Е) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;

- оцінка «незадовільно» (FХ) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.

Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

«А» - 18-20 балів;

«В» - 16-17 балів;

«С» - 14-15 балів;

«D» - 12-13 балів.

«Е» - 10-11 балів;

«FХ» - менше 10 балів.

Підсумкова семестрове оцінювання з дисципліни «Етнічна та кроскультурна психологія» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студентів. Воно проводиться у терміни, визначені навчальним планом, і охоплює обсяг матеріалу, визначений програмою курсу.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту. До семестрового оцінювання допускається студент, який виконав усі необхідні роботи.

Підсумкова оцінка виставляється на основі результатів навчання студента протягом семестру. Оцінка студента складається з балів, накопичених за результатами поточного оцінювання, та заохочувальних балів.

Студенти, які виконали всі необхідні завдання і отримали оцінку 60 балів або вище, отримують оцінку, що відповідає отриманій оцінці, без додаткового тестування.

Для студентів, які виконали всі необхідні завдання, але отримали оцінку нижче 60 балів, а також для тих, хто бажає поліпшити свій бал (результат), викладач проводить підсумкову роботу у формі тесту під час останнього запланованого заняття з дисципліни в навчальному семестрі.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота з кожної теми, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів за допомогою стандартизованих та узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
3	3	2	1	0

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування або письмові іспити; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Для успішного засвоєння курсу «Етнічна та кроскультурна психологія» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Етнічна та кроскультурна психологія» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань,

які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Рекомендовані джерела інформації:

Основні джерел:

1. Савицька О. В., Співак Л. М. Етнопсихологія. Навчальний посібник. Каравела. 2023. 264с.
2. Купчишина В. Етнопсихологія. Навч.-методичний посібник. НАДПСУ. 2021. 136с.
3. Чепелєва Н.В., Євдокімова Н.О., Зливков В.Л. Наративи становлення мілітарної ідентичності українців. Київ-Ніжин: Видавець Лисенко М.М.. 2024. 149с.
4. Етнопсихологія: психодіагностичний практикум. Хрестоматія. А. Османова, Л. Співак. Видавництво: Університет "Україна". 2023. 128с.
5. Москаленко В.В. Ідентичність особистості як соціально-психологічний фактор забезпечення послідовності поведінки у змінній ситуації (структурно-функціональний підхід). Матеріали XII міжнародної науково-практичної конференції «Комплексне забезпечення якості технологічних процесів та систем. Т.2. 26-27 травня 2022 р. м. Чернігів. С. 260 -261.
6. Дяченко А. Естетичні складники українського національного стилю формотворення та декорування // Українська академія мистецтва. 2023. № 34. С. 85–91.
7. Проблеми формування громадянського суспільства в Україні: доба нестійкої інституційності : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 5 трав. 2023 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 266 с. ISBN 978-617-80353.
8. Бондаренко Н. В., Косянчук С. В. Національно-патріотичне виховання у контексті сучасних викликів: методичні рекомендації [для вчителів, методистів, авторів програм і підручників, науковців, викладачів, студентів закладів професійної й вищої освіти, управлінців, політиків]. Київ: Фенікс, 2022. 64 с.

Додаткові:

9. Чернега П. М. Етнологія та етнопсихологія: навчальний посібник з вибіркової дисципліни для студентів за напрямом підготовки бакалавр, спеціальності 032 – «Історія та археологія» / П. М. Чернега, А. В. Телегуз ; Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Історичний факультет, Кафедра етнології та краєзнавства. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2021. 25 с.
10. У чужому домі. Травма вимушеного переміщення: шлях до розуміння і одужання / Пападопулос Ренос, пер. з англ. Інна Бодак і Наталія Яцюк. Київ: Лабораторія, 2023. 416 с. URL: <https://laboratoria.pro/products/u-chuzhomu-domi-travma-vymushenogo-peremischennyashlyah-do-rozuminnya-i-oduzhannya>
11. Василець К.В. Особливості моральної свідомості особистості: теоретична модель. Психологія і особистість. 2022. № 1 (21). С. 21-33
<http://psychpersonality.pnpu.edu.ua/article/view/251921/249513>